



# စုတိတ်ဟ်လာ ကိုနိုန် ၂၀၂၅နိုန် အဂီၢ် လိာ်မံၤဖျါန့ၢ်အဝီၢ်သြဲတဖၣ်

## Allocation: (တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤကျိၣ်စ့)

ကျိၣ်စ့နိုန်ဂံၢ်ထဲအံၤထဲန့ၢ်လၢဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤလၢ တၢ်ဖဲးတၢ်မၤတၢ်ပညိၣ်လီၤလီၤဆီဆီတခါအဂီၢ်.

## Appropriation (စ့လီၤဆီလၢတၢ်ကသုအီၤအဂီၢ်)

စ့နိုန်ဂံၢ်တခါလၢစ့တိတ်ဟ်အပူၤလၢဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲခွဲးလၢတၢ်စူးကါအီၤအဂီၢ်.

## Authorized Headcount (တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲခွဲးလၢတၢ်မၤပုၤပုၤမၤတၢ်ဖိနိုန်ဂံၢ်စ့ရီ)

ကိုကိုရဲၣ်မၤပုၤပုၤမၤတၢ်ဖိနိုန်ဂံၢ်လၢတၢ်မၤအိးထီၣ်သးတဖၣ်အဂီၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်မၤပုၤ ပုၤမၤတၢ်ဖိနိုန်ဂံၢ်တကတီၢ်တၢ်တၢ်ဂၤလၢတနီၣ်တီၢ်ပုၤန့ၣ် ကအိၣ်ဝဲအကလၢကလၢဒီးသးလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲခွဲးလၢတၢ်မၤပုၤပုၤမၤတၢ်ဖိနိုန်ဂံၢ်စ့ရီ မ့ၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲခွဲးလၢတၢ်ဖိနိုန်ဂံၢ်စ့ရီတဖၣ်, တၢ်ဒီးလၢပုၤမၤတၢ်ဖိအတၢ်ဖိးတၢ်မၤကျိၣ်ကွၢ် ဒီး တၢ်ဂၤဂၤတဖၣ် အဖိခိၣ်န့ၢ်လီၤ.

## Attrition (တၢ်မၤစ့လီၤပုၤမၤတၢ်ဖိ)

တၢ်မၤစ့လီၤပုၤမၤတၢ်ဖိအန့ၢ်လၢ payroll (ပုၤပုၤဆုၢ်ပုၤမၤတၢ်ဖိဘူးလဲ) ခီဖျိ ပုၤမၤတၢ်ဖိဟးထီၣ်ကွၢ်လၢတၢ်ဖိးတၢ်မၤ, တၢ်အိၣ်ဘူးလၢ တၢ်ဖိးတၢ်မၤ, သးသမူစူးကွၢ်အသးတဖၣ် ဒီး တၢ်ဆီတလဲတၢ်ဖိးတၢ်မၤလီၤကျိၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

## Average Daily Membership (ADM) (ကရၢဖိနိုန်ဂံၢ်လၢတန့ၢ်ဘၣ်တန့ၢ်)

ADM မ့ၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်အကူၢ်တခါလၢအဘၣ်ဘးဒီးကိုနိုန် ဖဲကိုဖိတကါဆဲးလီၤမံၤလၢကိုကိုရဲၣ်အပူၤလၢ တၢ်ဆၢကတီၢ်လီၤလီၤ ဆီဆီတခါအပူၤန့ၢ်လီၤ. ADM တမ့ၢ်တၢ်တမၤယီၤဒီး ကိုဖိတဆဲးလီၤမံၤန့ၣ်ဘၣ်. (ကွၢ်ကိုဖိတဆဲးလီၤမံၤန့ၣ်တက့ၢ်.) ကိၢ်စဲၣ် စူးကါကိုကိုရဲၣ် ADM လၢကဆၢတၢ်ဟ်လီၤကျိၣ်စ့လၢကိုအဂီၢ်လီၤ.

## Benefits (တၢ်မၤစ့လီၤပုၤမၤတၢ်ဖိအတၢ်အိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ပၤ)

တၢ်အံၤပၣ်ဃုာ် FICA, ကိၢ်စဲၣ် ပုၤမၤတၢ်ဖိအိၣ်ဘူးလၢတၢ်မၤ, ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အဘူးအလဲ, အံၤဂျူရဲၣ် ဒီး ကျိၣ်စ့တဖၣ် လၢတၢ်အိၣ်ဘူးဆီဆီလၢတၢ်မၤပူၤအဂီၢ်.

## Board of Education (ပုၤပုၤဆုၢ်ကိၢ်မံးတံၢ်ခိၣ်ကျါ)

ခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဃုထၢအီၤလၢပုၤလီၢ်ကဝီၤဖိ, ညီၣ်မ့ၢ်ဝဲ သၢဂၤဒီးန့ၢ်ကအဘၣ်စၢၤ, လၢအဟ်လီၤဖိလဲစံၣ်တဖၣ်လၢအဘၣ်ဘးဒီး ကျိၣ်စ့ဂီၢ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိဂီၢ်, ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. ကိုပုၤပုၤဆုၢ်ကိၢ်မံးတံၢ်ခိၣ်ကျါဟ့ၣ်လီၤစၢၤကိးတၢ်န့ၣ်ကျါလၢ ကိုကိုရဲၣ်, လၢအကဒီးလဲ ဒီးထူးထီၣ်ကွၢ် superintendent(ကိုပုၤပုၤဆုၢ်ကိၢ်မံးတံၢ်ခိၣ်ကျါ) ဒီးဟ်ဂၢ်ဟ်ကျါကိုစ့တိတ်ဟ် ဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိလိာ်ဃံးဃာ်ဃုာ်ဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိကရၢန့ၢ်လီၤ.

## Budget (ကိုစ့တိတ်ဟ်)

စ့တိတ်ကျါတခါလၢကိုကိုရဲၣ်ကဖိးတၢ်မၤတၢ်ဒီး တၢ်လၢကဘၣ်လၢစၢၤ, တၢ်ဆုၢ်ခီဃီကျိၣ်စ့တဖၣ်, ကျိၣ်စ့တၢ်ဟဲန့ၢ်လၢမုၢ်လၢဟ်ဝဲ ဒီး ကျိၣ်စ့ဂၤလၢမုၢ်လၢဝဲတဖၣ် ဒီး တၢ်စူးကါစ့အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

## Capital Projects and Building Construction Fund (စ့မိၢ်ပုၤလၢဖရိကွဲးတဖၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘိထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အဂီၢ်)

စရိတဖၣ်လၢဘၣ်ဘးဒီး စ့တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အဂီၢ် လၢကဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤလၢ တၢ်ပုၤတၢ်ဖိတၢ်လီၤ မ့တမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘိထီၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢကိုကိုရဲၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဒီးအိၣ်ထီၣ်ကျိၣ်စ့အဝဲအံၤဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲခွဲးလၢ တၢ်ဟံးန့ၢ်ကျါတၢ်ဘၣ်သးစ့မိၢ်ပုၤတခါလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဖရိကွဲးတဖၣ်အဂီၢ် (capital projects referendum) မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံးန့ၢ်ကျါတၢ်ဘၣ်သးတၢ်ထၢအီၤထီၣ်ခိၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အဂီၢ် (bond referendum) တခါန့ၢ်လီၤ.

## Collective Bargaining (တၢ်တၢ်ပိၣ်တဲကျါတၢ်လၢပုၤမၤတၢ်ဖိတၢ်မၤလိာ်ဃံးဃာ်အဂီၢ်)

တၢ်မၤကျိၣ်ကွၢ်တခါလၢတၢ်ကဒါလီၤပုၤမၤတၢ်ဖိအလိာ်ဃံးဃာ်တခါလၢ ကိုကိုရဲၣ်ဒီး အပုၤမၤတၢ်ဖိတၢ်ကရိကရိတဖၣ်/ပုၤ မၤတၢ်ဖိကရၢတဖၣ်အဘၣ်စၢၤန့ၢ်လီၤ.

**Community Service Fund (ပုတေတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤစ့မိၢ်ပှၢ်)**

စရိတဖၣ်လၢဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢဟ့ၣ်လီၤ တၢ်လိာ်ကွဲးဒုးဆူၣ်ထီၣ်ဂံၢ်ဘၣ်, တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်, ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဆူ ကျဲၤလၢအတမ့ၢ်ကိဖိတဖၣ်, ပုၤနီၣ်ဒိၣ် မ့တမ့ၢ် ဖိသၣ်ဆိးကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ ဒ်သိးလိာ်သးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

**Cost-of-Living Adjustment (COLA) (တၢ်မၤဘၣ်လိာ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်မ့တၢ်လၢာ်)**

တၢ်မၤအိၣ်ထီၣ်ကျိၣ်စ့တခါလၢကိတဖၣ်အဂီၢ်လၢ ကိစဲၣ် မ့တမ့ၢ် ကိစၢ်ဖိၣ်ပဒိၣ်ဒ်သိးကဟ့ၣ်လီၤကျိၣ်စ့လၢတၢ်ပုၤကလံၤအိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်.

**District Leadership (ကိကိာ်ရဲၣ်ခိၣ်န့ၢ်)**

ပုၤပၤဆူကိခိၣ်ကျိၣ် (Superintendent), ခိၣ်န့ၢ်ပုၤပၤဆူတၢ်ကရူၢ် (Executive Leadership Team) ဒီး ကိကိာ်ရဲၣ်ဝဲၤကျိၣ်ခိၣ်န့ၢ်ပုၤပၤဆူတၢ်တဖၣ်.

**Debt Service Fund (တၢ်ဟ့ၣ်ကုၤဒုၣ်ကမၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤစ့မိၢ်ပှၢ်)**

စရိတဖၣ်လၢ တၢ်ဟ့ၣ်ကုၤဒုၣ်ကမၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤစ့မိၢ်ပှၢ်ဘၣ်ဃးဒီး general obligation bond, စ့အံၣ်တဖၣ် ဒီး တၢ်လၢာ်ဘၣ်လၢစ့ၤလၢဘၣ်ထွဲလိာ်သးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆိလိာ်ဟံၤလီၤစ့အံၣ်အံၣ်န့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲၣ်ခဲးလၢ ပုၤဟ့ၣ်တၢ်ဖးဖိအတၢ်ဟံၤဟံၤကျိၣ်လၢတၢ်သူအိၣ်ထီၣ်ကျိၣ်စ့အဂီၢ် (bond issues) တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

**Deficit Spending (တၢ်စူးကါကျိၣ်စ့အါန့ၢ်စ့ဟဲၣ်န့ၢ်)**

တၢ်စူးကါကျိၣ်စ့လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တခါအပူၤလၢအါန့ၢ်စ့ဟဲၣ်န့ၢ်, ဘၣ်တၢ်ကိးစ့ၢ်ကိးအိၣ်လၢ စ့တလၢတပုၤ မ့တမ့ၢ် စ့တၢ်ဟံၤတလၢတပုၤန့ၣ်လီၤ.

**English Learner (EL) (ပုၤမၤလိအဲကလံးကျိၣ်)**

ကိဖိတဖၣ်လၢအဟံၣ်ကျိၣ်တမ့ၢ်အဲကလံးကျိၣ်ဒီး ပုၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ခဲးယာ်ကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲလၢကဒီးန့ၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤစၢၤ.

**Enrollment (တၢ်ဆဲးလိမံၤ)**

စရိတခါလၢအဘၣ်ဃးဒီး ကိဖိတဖၣ်ဆဲးလိမံၤလၢကိ ဒီးကိကိာ်ရဲၣ်တဖျါၣ်စ့ၣ်စ့ၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်မုၢ်န့ၢ်အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိဖိတဖၣ်လၢအဆဲးလိမံၤဆိဆိလၢကိပုၤလၢတနီၣ်တၢ်ပုၤအနီၣ်ဂီၢ်န့ၣ် ညိၣ်မုၢ်တၢ်လၢအါန့ၢ် average daily membership (ADM) (ကိဖိထီၣ်ကိတနီၣ်ဘၣ်တနီၣ်အနီၣ်ဂီၢ်) ခိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ် ကိဖိဆိတလဲကိ မ့တမ့ၢ် ဃုထၢကူၣ်သ့တၢ်ဃုထၢဂုၤဂၤအယံၣ်န့ၣ်လီၤ.

**Equipment and Facility Maintenance (တၢ်ပီးတၢ်လိဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲကတီၢ်တၢ်သူၣ်ထီၣ်)**

တၢ်ဘီၣ်ဂၤထီၣ် တၢ်ဟံၣ်ပတုၢ်သိလ့ၣ်လီၤ ဒီး သိလ့ၣ်လဲၤကျဲၤတဖၣ်, တၢ်ဘီၣ်မၤဂၤထီၣ် အိၣ်လဲၤတြိၣ်ကၢၣ် ဒီးမဲခဲန့ၣ်ကၢၣ် တၢ်လၢ တရံးသး, ဆူၣ်ချ့ဒီး တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်သိၣ်တၢ်သိအတၢ်တလၢတပုၤတဖၣ်, တၢ်ဖူကသံၣ်, ဆိတလဲတီၤဒါး တၢ်ပီးတၢ်လိ, ဝုၢ်တၢ်သမံသမိးကွၢ်တၢ်တဖၣ် ဒီးပုၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤပီးလိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

**Expenditures Per Pupil (ကိဖိတဂၤတၢ်သူတၢ်စ့)**

စ့နီၣ်ဂံၢ်လၢဘၣ်တၢ်စူးကါအိၣ်လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဖိခိၣ် လၢကိကိာ်ရဲၣ် မ့တမ့ၢ် ကိစဲၣ်ဟ့ၣ်လီၤစ့ခိၣ်ကိဖိတဖၣ် လၢအမၤလိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အနီၣ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

**Federal Programs (ကိစၢ်ဖိၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ)**

စ့ဟဲၣ်န့ၢ်လၢ ကိစၢ်ဖိၣ်ပဒိၣ်ဒ်သိးအကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤကျိၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် Title (I-X) ဒီး ကူၣ်သ့လိၤဆိ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

**Fiscal Cliff (ကျိၣ်စ့တၢ်ဂ့ၢ်ကိ)**

ကျိၣ်စ့အတၢ်တပုၤသိးလိာ်သးဖးဒိၣ်တခါလၢ စ့ဟဲၣ်န့ၢ်ဒီး တၢ်ဖးတၢ်မၤမ့ဒါလၢပဘၣ်မၤအိၣ်တဖၣ်, ဒုးအိၣ်ထီၣ်စ့တီၢ်ဟံ တၢ်တလၢတလိၣ် ဖဲလၢတၢ်မၤဘၣ်လိာ်ကွၢ်တၢ်တဖၣ်တအိၣ်အဆၢကတီၢ်.

**Fiscal Year (FY) (စ့တီၢ်ဟံၤလၢကိန့ၣ်တီၢ်ပုၤ)**

တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတနီၣ်တီၢ်ပုၤ စးထီၣ် လၢယုၤလဲ ၁သီ ဒီး ကတၢ်ဖဲ လၢခဲတနီၣ် လၢယုၤ ၃၀ သီန့ၣ်လီၤ. FY25 အိၣ်ပ ညိၣ်မုၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဆၢကတီၢ်စးထီၣ် လၢယုၤလဲ ၁သီ, ၂၀၂၄ နီၣ် တုၤ လၢယုၤ ၃၀သီ, ၂၀၂၅ နီၣ်န့ၣ်လီၤ.

**Food Service Fund (တၢ်အိၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤစ့မိၢ်ပှၢ်)**

စရိတဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်အိၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤစ့ဟဲၣ်န့ၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်လၢာ်ဘၣ်လၢစ့ၤတဖၣ်.

**Full-time Equivalent (FTE) (တၢ်ထံသိးလိာ်သးလၢပုၤမၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ပုၤပုၤ)**

တၢ်ထီၣ်ဒွဲးပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်လၢအမၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ပုၤပုၤဖဲတၢ်ကရၢကရိတခါဂ့ၤတခါဂ့ၤအပူၤအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒွဲးခဲလၢ်.

**Fund Accounting (ကျိၣ်စ့ဂ့ၢ်ဝိစ့ရိ)**

ကိၣ်ကီၢ်ရဲၣ်စ့မိၢ်ပုၤအကလၢ်ကလၢ်ဒီးတၢ်မၤကျိၣ်ကွၢ်တဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ မံၣ်န့ၣ်စိထၢ်ကူၣ်သ့ဝဲကျိၣ် (Minnesota Department of Education) ဒီး ပဒိၣ်ပုၤပၤဆုၢစ့ရိကမံးတၢ်ခိၣ်ကျိၣ် (Governmental Accounting Standards Board (GASB)) န့ၣ်လီၤ.

**General Fund (ကျိၣ်စ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲလၢ ခုၣ်တုၤတဆံတီၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်)**

အါဒုၣ်တၢ်တက့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ် ကိၣ်တၢ်ဖိးတၢ်မၤအစ့မိၢ်ပုၤခဲလၢ်အကျိၣ်အအါလၢ်ကတၢ်တခါန့ၣ်လီၤ. စ့ရိတဖၣ်လၢအဘၣ်ဃး ဒီး ကျိၣ်စ့တၢ်တီၢ်မၤစၢၤခဲလၢ် လၢတပုၣ်ဃာ် တၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢဘၣ်ဂံၢ်ဒုးအီၤလၢစ့မိၢ်ပုၤအဂ့ၤဂၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤပုၣ်ဃာ် တၢ်ဝံစိတီၢ်ဆုၢ ဒီး စ့မိၢ်ပုၤ လၢတၢ်လၢ်တဘျီအဂီၢ်, လၢညိၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဖၢန့ၣ်ဒုးအီၤလၢ စ့မိၢ်ပုၤဂၤလီၤလီၤဆိဆိ တခါအပူၤ န့ၣ်လီၤ.

**Mandated Costs (ကျိၣ်စ့တၢ်လၢ်လၢတၢ်သ့အီၤသ့တဖၣ်)**

ကျိၣ်စ့လၢတၢ်ကသ့အီၤလၢကိၣ်ကီၢ်ရဲၣ်စ့အဂီၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံပနီၣ် မ့ၢ်လၢ ကိၣ်စၢဖိၣ် မ့တမ့ၢ် ကိၣ်စဲၣ်တၢ်ဘျီသဲစး, ကိၣ်ဘျီၣ် တၢ်ဟံလီၤတၢ်ဆၢတၢ်တဖၣ်, တၢ်ပၤဆုၢတၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သိတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ထီၣ်တၢ်ဒုးအဂ့ၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

**Personnel Costs (တၢ်လၢ်တဖၣ်လၢပုၤတဂၤစ့စ့အဂီၢ်)**

တၢ်လၢ်ခဲလၢ်လၢအဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိခဲလၢ်အဘူးအလဲ, လါလဲ ဒီး တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်အိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ပၤ (benefit)တဖၣ်အဂီၢ်.

**Purchased and Contracted Services (တၢ်ဖိးတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်ပုၤအီၤဒီး တၢ်မၤသကိး တၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်မၤလိာ်ဃံးဃာ်)**

တၢ်မၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်ပုၤအီၤလၢကိၣ်ကီၢ်ရဲၣ်စ့အချုၤဒ်အမ့ၢ် တၢ်စဲကျိးလိာ်လဲၢ်တၢ်လၢ်ဘျီလၢ်စ့တဖၣ်, လီၤတဲစဲတၢ်လၢ်ဘျီလၢ်စ့တဖၣ်, တၢ်ဆုၢလိာ်ပရၢပစၢၤတၢ်လၢ်ဘျီလၢ်စ့, ပုၤမၤတၢ်ဖိတၢ်လဲၢ်တၢ်က့ၤ, တၢ်မၤဂ့ၤဒိၣ် ထီၣ်ကိၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိကိၣ်စိတၢ်လၢ်ဘျီလၢ်စ့, ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်တဖၣ်, ကိၣ်ဖိတၢ်လဲၢ်တၢ်က့ၤတၢ်ဟးမၤလိ တၢ်လၢကိၣ်ချုၤ, တၢ်ဘျီမၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်ပိးတၢ်လိ, ဒီး တၢ်အဂ့ၤဂၤန့ၣ်လီၤ.

**Reserves (တၢ်ဟံကီၢ်ဃာ်တၢ်)**

မ့ၢ်စ့ကိးတၢ်တမံၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး စ့တၢ်ပုၤသိးလိာ်သး(Fund Balance), ဒီးမ့ၢ်စ့တဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဟံအီၤ ကိၣ်ကီၢ်ရဲၣ်စ့ စ့တၢ်ဟံ အပုၤဒ်သိးအကမၤစၢၤခါဆုၢညါတၢ်လၢ်တဖၣ်, တၢ်မၤဘၣ်လိာ်ခါဆုၢညါတၢ်တကဲထီၣ်ကဲထီၣ်တဖၣ် ဒီးဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤစ့မိၢ်ပုၤလၢ တၢ်ဖိးတၢ်မၤအဂီၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ပညိၣ်ဂ့ၤဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဘျီလီၤကျိၣ်စ့တဖၣ်ဒီး တၢ်ပၤဆုၢတၢ်လၢ အိၣ်ဒီးတၢ်လိာ်ဘၣ်ယိၣ်န့ၣ်လီၤ.

**Return on Investment (ROI) (တၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ဘျီလီၤတၢ်အဖိခိၣ်)**

တၢ်ထီၣ်တၢ်ဒုးတခါလၢဘၣ်တၢ်စုးကါအီၤလၢကကွၢ်သမံသမံးကၤ တၢ်ဘျီလီၤစ့လၢအတမၤလၢ်ဂီၤကျိၣ်စ့ ဒီးအဘျုး အဖိၣ်အိၣ်ဝဲလီၤတၢ်လိာ်ဆဲးတခါန့ၣ်လီၤ. ROI ကျိးစးဒ်သိးကထီၣ်ဒုးတၢ်ဘျီလီၤကျိၣ်စ့အတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်နီၣ်ဂံၢ် ခဲလၢ်, လၢအ ဘၣ်ထွဲလိာ်သးလၢ တၢ်ဘျီလီၤစ့အတၢ်လၢ်န့ၣ်လီၤ.

**School Leadership (ကိၣ်ခိၣ်န့ၢ်)**

ကိၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ကိၣ်ခိၣ် ဒီး ပုၤပၤဆုၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်မၤလိမိၢ်ပုၤ လိာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်

**Shortfall (ကျိၣ်စ့တလၢတပုၤ)**

တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤစ့တလၢတပုၤ, လိၣ်အါထီၣ်စ့မိၢ်ပုၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်အစၢအိၣ်ထီၣ်လၢ တၢ်တလၢတလီၣ်တခါအပူၤ.

**Special Education (ကူၣ်သ့လီၤဆိ)**

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတခါလၢ အဒုးန့ၣ်ဟံဖျါထီၣ်ဒီးမၤလၢပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ဃာ်ဒီး သးတၢ် တျီဘၣ်, တၢ်ဖိးလိမၤဒီး မ့တမ့ၢ် နီၢ်ခိၣ်အတၢ်လီၤတျီလီၤကံၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိၣ်စၢဖိၣ်သဲစးလိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢ ကိၣ်ဖိ ကိးဂၤဒီးလၢအိၣ်ဒီး သးနီၢ်ခိၣ်တၢ်လီၤတျီလီၤကံၤတဖၣ် ကဘၣ်ဒီးနီၢ်ကလီ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီး အနီၣ်တဂၤစ့စ့ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျိၣ် (Individualized Education Program (IEP))တခါ စးထီၣ်လၢ ဖဲသ့ၣ်ဆဲးအ ကတီၢ် တုၤ ၂၁နီၣ်န့ၣ်လီၤ.

### Supplies (တပ်ပီးတပ်လီတဖန်)

တီဒါးတပ်ပီးတပ်လီတဖန်, လံာ်ရိဒါးလံာ်ဖးတဖန်, မံာ်ဒံာ်ယာ်ပီးလီတဖန်, လံာ်လဲာ်ပီးလီလါတပ်စဲကျဲးထူးထီာ်ဝဲ တဖန်ဒီး ခိာ်ဖျူထာ်စီာ်ဝဲရဲန့ာ်လီၤ. တပ်ပီးတပ်လီကလုာ်ကလုာ်လါဘာ်တပ်စူးကါအီၤလါကိာ်ရဲာ်ဝဲဒါးတပ်ဖဲတပ်မါလါတရဲးသးအဂီၢ်.

### Trust and Agency Fund (စုဟ်ကီၤဒီးကရၢခါာ်စးစ့မိာ်ပုၢ်)

စရိတဖန်လါအဘၣ်ဃးဒီး တပ်တံာ်စါမါစါတဖန်လါ ဘၣ်တပ်ပါဆုၢ်အီၤလါ ကိာ်ကိာ်ရဲာ်ဒ် ခါာ်စးအသိး လါပုၤဂုၤဂါအဂီၢ် န့ာ်လီၤ. စုဟ်ကီၤ(trust funds)လါတပ်စူးကါလံာ်အီၤသ့တဖန်ပုၢ်ဃုာ် တပ်သ့န့ာ်အပန့ာ်ဒီး ကူာ်သ့စ့ဆိာ်ထွဲ တပ်တံာ်ကျဲၤ တခါဒီး တပ်ရဲာ်တပ်ကျဲၤအဂုၤအဂါန့ာ်လီၤ.

### Utilities and Custodial Services (တပ်သ့ာ်ထီာ်တဖန်ဒီးတပ်ကွၢ်ထွဲမါကဆိာ်တပ်သ့ာ်ထီာ်အတပ်မါတဖန်)

ကျိာ်စ့တပ်လံာ်လါဘာ်တပ်သ့အီၤလါ တပ်ဖဲတပ်မါအလီၢ် ပုၢ်ဃုာ် တပ်သ့ာ်ထီာ်တဖန် ဒီး တပ်ကွၢ်ထွဲမါကဆိာ်ကဆိာ် တပ်သ့ာ်ထီာ် အတပ်မါတဖန်န့ာ်လီၤ.

## လံာ်ဖျါာ်ဖုာ်တဖန်

### ABE - Adult Basic Education

ပုၤနီာ်ဒိာ်တုာ်တပ်ကူာ်ဘၣ်ကူာ်သ့

### ADA - Americans with Disabilities Act

ပုၤအမဲရဲကါဖဲတဖန်လါအိာ်ဒီးသးခိာ်န့ာ်ဆုာ်ချ့တပ်လီၤတုာ်လီၤကံာ်သဲစး

### AFSCME - American Federation of State, County and Municipal Employees

ပုၤအမဲရဲကါဖဲကရၢစိလါအဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးဒီး ကိာ်စဲာ်, ခိာ်ထီာ်, ဝုၢ်ပုၤမါတပ်ဖဲတဖန်

### ALC -Area Learning Center

တပ်ဖဲလီၤမါဒီးအ့ရဲယာ်ဝဲလီၢ်

### AOF- Academy of Finance

ကျိာ်စ့တပ်ဖဲလီၤမါဒီးကိာ်

### AP - Advanced Placement

ပတီၢ်ထီကူာ်သ့တပ်ဖဲလီၤမါဒီး

### ARP - American Rescue Plan

ကိာ်စါဖိာ်ပဒိာ်ကျိာ်စ့တပ်ဆိာ်ထွဲမဲ ခိာ်ဘူးတပ်ဆါလီၤအကတီၢ်

### ASAP- Association of Supervisory and Administrative Personnel

တပ်ကရၢကရိလါအဘၣ်ဃးဒီးတပ်ဟ့ာ်ကူာ်ဟ့ာ်ဖးတပ် ဒီး ဝဲကျိၢ်ခိာ်န့ာ်ပုၤပါဆုၢ်တပ်

### ASCD - Association for Supervision and Curriculum Development

တပ်ကရၢကရိလါဟ့ာ်ကူာ်ဟ့ာ်ဖးတပ်အဂီၢ် ဒီး တပ်ဒုးအိာ်ထီာ်လံာ်ညိာ်သိာ်ဒိာ်

### ASL - American Sign Language

အမဲရဲကါကျိာ်ပနီာ်လါအိာ်ဒီးတပ်န့ာ်စုပုၤခိာ်

### AYP - Adequate Yearly Progress

တပ်လါဝဲပုၤဝဲလါကိးန့ာ်ဒီးတပ်လဲၤထီာ်လဲၤထီာ်

### BOE - Board of Education

ပုၤပါဆုၢ်ကိာ်မဲးတံာ်ခိာ်ကျိာ်

### CE - Community Education

ပုၤတဝါတပ်ကူာ်ဘၣ်ကူာ်သ့

**CET - Center for Employment and Training**  
ဝဲလီလါ တၢ်န့ၢ်ဖဲးန့ၢ်မၤ ဒီး တၢ်မၤလိအဂီၢ်

**CGCS - Council of Great City Schools**  
ဝုၢ်ဒိၣ်ဝုၢ်ထီၣ်တဖၣ်ကိၣ်ကး

**CIF -Census Information Form**  
တၢ်ထၢထံဖိကိၣ်ဖိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလိာ်တက့ၢ်ဒိ

**CKC - Core Knowledge Curriculum**  
တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်တၢ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလိာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်

**COB - Committee of the Board**  
ပၤဆၢကိၣ်ကမံးတံၢ်ခိၣ်ကျိၤကမံးတံၢ်

**COBRA - Consolidated Omnibus Budget Reconciliation Act**  
တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်မၤဘၣ်လိာ်ဖိးမံကျိၣ်စ့ဂ့ၢ်ဝီလၢအိၣ်ဒီးတၢ်အါမံၤအါကလုာ် တၢ်ဘျုးသဲး

**DOE - Department of Education**  
တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲကျိၤ

**EA - Educational Assistant**  
ကူၣ်သ့ပုၤဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်

**ECFE - Early Childhood Family Education**  
ဖိသၣ်ဆဲးဖိဒီးဟံၣ်ဖိဖိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့

**ECS - Education Commission of the States**  
ကိၣ်စၣ်တဖၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ခိၣ်မံးရှၢၣ်

**ECSE - Early Childhood Special Education**  
ဖိသၣ်ဆဲးဖိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီ

**ELL - English Language Learner**  
ကိၣ်ဖိပုၤမၤလိအဲကလံးကျိၣ်

**EPA - Environmental Protection Agency**  
တၢ်ဒိသဒၢန့ၢ်ဆၢခိၣ်ဃၢၤတၢ်ကရၢကရိ

**ESEA - Elementary and Secondary Education Act**  
တီၤဖျၢၣ်ကိၣ် ဒီး တီၤခၢၣ်သးတီၤထီၣ်ကိၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ သဲး

**FAC - Finance Advisory Committee**  
ကျိၣ်စ့ဂ့ၢ်ဝီ ပုၤကူၣ်လိာ်တၢ်ကမံးတံၢ်

**FAPE - Free Appropriate Public Education**  
ကမ့ၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ကလီၤလၢကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲ

**FAQ - Frequently Asked Questions**  
တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်လၢပုၤညိၣ်န့ၢ်သံကွၢ်ဝဲတဖၣ်

**FERPA - Family Educational Rights and Privacy Act**  
ဟံၣ်ဖိဖိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ခွဲးယာ်တဖၣ် ဒီး တၢ်ဟံၣ်ခူၣ်န့ၢ်ကစၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသဲး

**FICA - Federal Insurance Contributions Act**  
ကိၣ်စၢ်ဖျိၣ် တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအိၣ်ရှၢၣ်ရဲၣ်အဂီၢ်သဲး

**FTE - Full Time Equivalent**

ပုမေတော်ဆာတီပုံပုံအတတ်တုသီးထဲသီးလိာ်သး

**FY - Fiscal Year**

စုတိတ်ဟ်လာကိနိတ်တီပု

**GAAP - Generally Accepted Accounting Principles**

စုစရိလာဘတ်တတ်တုလိာ်ညီနီအီ သဲစးတတ်သိတ်တတ်သီတဖန်

**GED - General Educational Development**

ကုန်သုအကလတ်ကလတ်တတ်ဂုထီပသီထီပ

**HIPPA - Health Insurance Portability and Accountability Act**

တတ်အိတ်ဆုတ်အိတ်ချ့အုတ်ရူရဲလတ်တတ်ပဆုတ်အီသုညီညီ ဒီး တတ်သုဟံးမုဒါတတ်ဘျာသဲစး

**HR - Human Resources**

ဝဲကျိလတ်ဟုတ်တတ်မဆုတ်ပုမေတတ်ဖိ

**IB - International Baccalaureate**

ကုန်သုပီညါတတ်ရဲတ်တတ်ကျဲလတ်ကိဖိကသုညါနတ်ပတ်ဟိတ်ခိတ်တတ်အိတ်သးလာအိတ်ဝးတရဲးအီ

**IDEA - Individuals with Disabilities Education Act**

ပုနီတဂတ်စုတ်စုတ်လာအိတ်ဒီးသးနီခိတ်ကိဂီတတ်လီတုတ်လီကတ်ကုန်သုသဲစး

**LEP - Limited English Proficiency**

တတ်သုညါနတ်ပတ်အဲကလဲးကျိတ်အတီပတီ

**MAP - Measures of Academic Progress**

တတ်ထီပဒွးကုန်သုတတ်ဖိးလိမဒီးတတ်လဲထီပလဲထီတဖန်

**MCA - Minnesota Comprehensive Assessment**

မိတ်နိတ်စိထုတ် တတ်သုတတ်ဘတ်တီပတီ အတတ်ဒီးစဲး

**MDE - Minnesota Department of Education**

မိတ်နိတ်စိထုတ်တတ်ကုန်ဘတ်ကုန်သုဝဲကျိ

**MFT - Minnesota Federation of Teachers (now known as Education Minnesota)**

မိတ်နိတ်စိထုတ်ကိသရုတ်သရုတ်မုတ်ကရု (အဲအဲဘတ်တတ်သုညါအီဒဲအမုတ် တတ်ကုန်ဘတ်ကုန်သု မိတ်နိတ်စိထုတ်)

**NCLB - No Child Left Behind**

ပုဖိသုတ်တတ်အိတ်တုတ်ဝဲခဲနီတဂု

**NAESP - National Association of Elementary School Principals**

ထံကီဒိဘတ်တတ်ကရုကရိလာဘတ်ပးဒီး တီဖုတ်ကိ ကိခိတ်တဖန်

**NASSP- National Association of Secondary School Principals**

ထံကီဒိဘတ် တတ်ကရုကရိလာအဘတ်ပးဒီး တီခေတ်သးတီထီကိ ကိခိတ်တဖန်

**NCES- National Center for Education Statistics**

ထံကီဒိဘတ်တတ်ကုန်ဘတ်ကုန်သုတတ်ကွဲးနိတ်ကွဲးပာဝဲလီ

**NEA- National Education Association**

ထံကီဒိဘတ် တတ်ကုန်ဘတ်ကုန်တတ်ကရုကရိ

**OCR - Office for Civil Rights**

ဝဲဒါးလာ ထံဖိကီဖိတတ်ခွဲးတတ်ယတ်တဖန်အဂီ

**OSHA - Occupational Safety and Health Administration**  
တပ်ပူဖျေးလာတပ်ဘဉ်ယိဉ်လာတပ်မပူ ဃီး တပ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချူတပ်ပတပ်ငြပး

**PEA - Professional Employees Association**  
ပုမတပ်ဖိကိဉ်စိပတိဉ်ထီအတပ်ကရကရိ

**PELRA - Public Employment Labor Relations Act**  
ပဒိဉ်တပ်ဖိးတပ်မပ ပုမတပ်ဖိ တပ်ရူလိဉ်သး သဲစး

**PELSB - Professional Educator Licensing and Standards Board**  
ကူဉ်သုပုမတပ်ဖိလဲးစ့ဉ် ကိဉ်စိပတိဉ်ထီ ဃီး တိပတိဉ် ပုပတုတပ်ကမိးတိဉ်ခိဉ်ကျါ

**REA - Research, Evaluation and Assessment**  
တပ်ယုသုဉ်ညါတပ်, တပ်သမိသမိးတပ် ဃီး တပ်ဒီးစဲးသမိသမိးတပ်

**RFP - Requisition For Payment**  
တပ်ယုထီဉ်တပ်ဟ့ဉ်က့တပ်အပူလုဖိးသဲစး

**PSEO - Post Secondary Enrollment Options**  
တိထီကိဉ်လီခံ တပ်ယုထာမလိတပ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ခွဲးယာတဖဉ်

**SPFE - Saint Paul Federation of Educators**  
စ့ဉ်ဖိလ် ကိဉ်သရဉ်သရဉ်မုဉ်ကူဉ်သုပုမတပ်ဖိကရိ

**SPPA - Saint Paul Principals Association**  
စ့ဉ်ဖိလ် ကိဉ်ခိဉ်တပ်ကရကရိ

**SPPS - Saint Paul Public Schools**  
စ့ဉ်ဖိလ်ပဒိဉ်ကိဉ်

**SPSO - Saint Paul Supervisors Organization**  
စ့ဉ်ဖိလ်ပုဟ့ဉ်ကူဉ်ဟ့ဉ်ဖးတပ်အတပ်ကရကရိ

**TA - Teaching Assistant**  
ကိဉ်သရဉ်သရဉ်မုဉ်အစ၁

**UFARS - Uniform Financial Accounting and Reporting System**  
ကျိဉ်စ့ဉ်ဝီစရိဒီး တပ်ဟ်ဖျါထီဉ်တပ်ကျိဉ်ကျဲလၢဘဉ်ဂ့ဉ်ဘဉ်ဝီ

**WINN - What I Need Now**  
အဲအဲယလိဉ်ဘဉ်တပ်မနုလဲဉ်